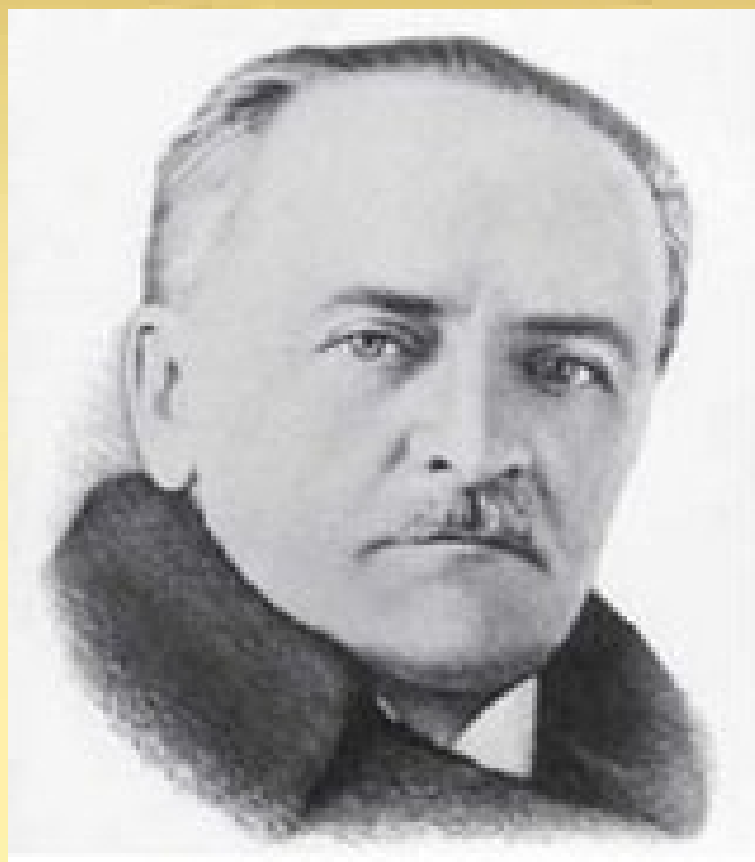

КЗК «МІСЬКА БІБЛІОТЕКА ДЛЯ ДОРΟΣЛИХ» КМР
ІНФОРМАЦІЙНО-БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ВІДДІЛ

Богдан Лепкий – велет українського
інтелекту та патріотизму
(Рекомендаційний список літератури)

Кривий Ріг
2017

Богдан Лепкий — шляхами життя і творчості

Доля щедро обдарувала Богдана Лепкого. І він не змарнував свого таланту. Він залишив нам багату спадщину як поет і прозаїк, критик і літературознавець, видавець і художник.

Федір Погребенник.

Звідки походить письменник, хто його батьки, де він навчався, працював, публікував свої твори? Це вперше відкриває для себе не тільки читач, а й дослідник, бо хоч про життя Б. Лепкого було написано чимало, але все це міститься у виданнях,

донедавна майже недоступних.

Батьківщина Б. Лепкого — Поділля, край благословенний, щедрий, овіяний легендами. Сам поет написав про нього в одному з ранніх своїх віршів — «Заспів»:

Колисав мою колиску
Вітер рідного Поділля
І зливав на сонні вії
Степового запах зілля.

Богдан Теодор Нестор Лепкий народився 4 листопада 1872 року на хуторі Кривенькім, що на Тернопільщині, в сім'ї священика. З шести років жив у Бережанах, у діда священика. Основи шкільної науки Б. Лепкому викладав домашній учитель. З 1878 р. вчився (відразу з другого класу) в «нормальній школі» з польською мовою навчання у Бережанах.

Після закінчення школи вступив у 1883 р. до Бережанської класичної гімназії теж з польською мовою навчання. Після закінчення гімназії у 1891 пішов вчитися до Віденської Академії мистецтв, щоб здобути малярську освіту, але згодом, через три місяці переводиться на філософський факультет.

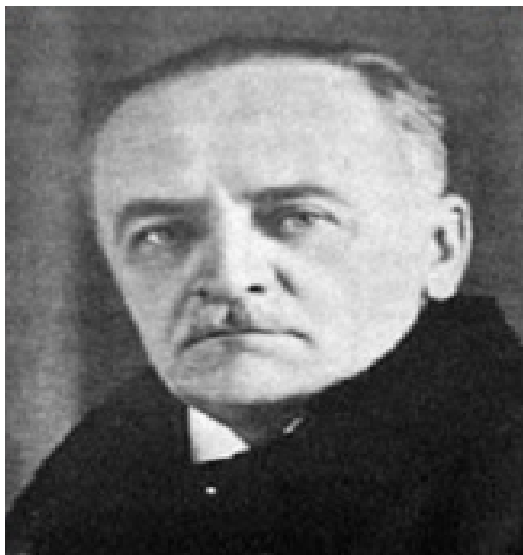
Туга за Батьківщиною спонукала Лепкого перейти до Львівського університету, де він поринув в українську культурну стихію.

1892 — 1895 навчався у Львівському університеті, по закінченні якого працює вчителем в Бережанській гімназії (1895 — 1899). Займається творчою діяльністю. З'являються перші оповідання: «Дідусь», «Нездаła п'ятка», «Над ставом», «Гусій» та ін.

1897 р. одружився з донькою свого дядька по батькові — Олександрою, яку здавна кохав.

1899 р. — їде до Кракова, де розпочинає свою викладацьку (педагогічну) діяльність в гімназіях ім. Яна Собєского, св. Яцка та св. Анни, читав лекції з української мови та літератури.

Згодом отримав посаду лектора в Ягелонському університеті. У Кракові Б. Лепкий створив своєрідний український центр у польському літературному середовищі.

1912 р. - вступив до партії «Християнсько-Суспільний Союз» у Львові.

Перша світова війна застала сім'ю Лепких у Кракові. Восени 1915 р. Б. Лепкий був мобілізований до австрійського війська. Завдяки сприянню друзів не був відправлений у діючу армію, а виїхав у Німеччину для освітньо-культурної роботи. З листопада 1915 р. мешкав у м. Раштат біля Бадена, працював на просвітницькій роботі в таборах для військовополонених солдатів царської армії. Спочатку в Фрайштаті, а потім у Раштаті викладав історію літератури.

З 1916 — просвітницька праця у таборі Вецляру, де Лепкий провадив малярську школу.

Влітку 1917р. відвідав Львів, Бережани, могили батька о. С. Лепкого в селі Жуків, побачився з рідним братом, січовим стрільцем Левом Лепким.

Наприкінці 1925 р. Лепкий повернувся до Кракова і знову працює в університеті, де його іменовано доцентом, керівником кафедри української літератури, пізніше — професором Ягелонського університету (1932).

Друга світова війна розпочалася, коли Б. Лепкий зі своєю сім'єю перебував на відпочинку у Черче.

23 вересня 1939 року вони повертаються до Кракова (Польща). Останні роки життя були найтяжчі, Краківський університет було закрито. Богдан Лепкий залишився без роботи, без пенсії, що спричинило матеріальну скруту. Проте літературну працю він не покинув: написав книжку мемуарів «Бережани» — третю частину «Казки мого життя», яку він не закінчив, повість «Крутіж», чимало віршів; перекладав з української на німецьку, дописував до українських журналів, «Краківських вістей».

21 липня 1941 р. Б. Лепкий помер. Похований на Раковицькому цвинтарі у місті Кракові (Польща).

Творчість Богдана Лепкого припала на епоху, сповнену складних історичних процесів і непростих випробувань. Але все своє життя поет лишався невтомним трудівником і вірним своїм першим враженням про рідну землю, куди б його не закидала доля.

Герасимова, Г.П. Лепкий Богдан Сильвестрович / Г.П.Герасимова // Енциклопедія історії України: у 10 т. / редкол.: В.А. Смолій (голова) та ін.- К.: Наук. думка, 2009.- Т. 6.- С.123.

Богдан Лепкий (1872 — 1941) // Історія української літератури ХХ століття. У 2 кн. Кн. 1: 1910 — 1930-ті роки: навч. посібник / за ред. В.Г. Дончика.- 2-ге вид.- К.: Либідь, 1994.- С. 33.

Користувач ознайомиться з повною, цікавою біографією і унікальною творчістю митця.

Богдан Лепкий (1872 — 1941) // Новий довідник: українська мова та література.- К.: ТОВ «КАЗКА», 2005.- С. 657.

Горак, Р. Дорогою Івана Мазепи / Р. Горак // Лепкий, Б.С. З-під Полтави до Бендер: історична повість / Б.С. Лепкий.- К.: Дніпро, 1992.- С. 242.

Жулинський, М.Г. Богдан Лепкий (1872 — 1941) / М.Г. Жулинський // Жулинський, М.Г. Із забуття — в безсмертя (Сторінки забутої спадщини).-К.: Дніпро, 1990.-С.81.

Творчість Б. Лепкого не вивчена, не осмислена літературними критиками. З 1899 року митець жив за межами української землі, але думками і переживаннями був із своїм народом. Тож М. Жулинський подає об'єктивну і всебічну оцінку оригінальної творчої індивідуальності, якою був Богдан Лепкий.

Ільницький, М. «Найпопулярніша постать на галицькому ґрунті...» /М. Ільницький // Українське слово: хрестоматія української літератури та літературної критики хх ст.: у 3 кн. Кн. 1.- К.: Видавництво «РОСЬ», 1994.- С. 241.

Ліщинська, Л. Повернення Богдана Лепкого / Л. Ліщинська // Лепкий, Б. Казки: для молодшого та середнього шкільного віку / Б. Лепкий.- К.: Школа, 2007.- С. 3.

Погребенник, Ф. Богдан Лепкий / Ф. Погребенник.- К.: Товариство «Знання» України, 1993.-64 с. (Сер. 6. Письменники України та діаспори. Вип.5).

Так сталося, що більш як півстоліття на українських землях ім'я і твори відомого сина України були приречені на забуття. Ця книжечка повертає читачеві Б. Лепкого — поета, прозаїка.

Миколин, Г. «Похилився поет над минулим» / Г. Миколин // Голос України.- 2016.- 4 серпня.- С. 9.

75 років з дня смерті Б. Лепкого. Пам'ятні заходи у Бережанах, Тернопільська область.

Шульга, О. Осінні мотиви в ліриці Богдана Лепкого й Івана Буніна: спроба зіставлення / О. Шульга // Дивослово.- 2012.- № 12.- С. 58.

Затній, Т. Славний син «галицьких Антен»: до 140-річчя від дня народження Богдана Лепкого / Т. Затній // Літературна Україна.- 2012.- 15 листопада.- С.1.

Юкало, В. Музей Богдана Лепкого у Бережанах на Тернопіллі / В. Юкало // Дивослово.- 2007.- № 7.- С. 58.

Скорський, М. «Я жив, терпів і вмер за мільйони...» / М. Скорський // Дивослово.- 2005.- № 3.- С. 43.

Поетична Шевченкіана Б. Лепкого.

Дудар, І. Народні джерела світобачення Б. Лепкого / І. Дудар // Дивослово.- 2005.- № 1.- С. 52.

Власенко, І. Тема Шевченка у творчості Богдана Лепкого / І. Власенко // Дивослово.- 2002.- № 11.- С. 68.

Бурківська, Л. Історизм в повісті Богдана Лепкого «Мотря» / Л. Бурківська // Українська мова і література в школі.- 2000.- № 1.- С. 35.

Бурківська, Л. Назви старовинного одягу як художня деталь в історичній повісті Б. Лепкого «Мотря» / Л. Бурківська // Українська мова і література в школі.- 2000.- № 6.- С. 72.

Чуриба, В. «Казка мого життя» Богдана Лепкого у позакласному читанні / А. Чуриба // Дивослово.- 1999.- № 9.- С. 38.

Свердан, Т. Усічені фразеологізми у трилогії Б. Лепкого «Мазепа» / Т. Свердан // Дивослово.- 1999.- С. 14.

Гуць, М. Творча історія поезії-пісні «Чуєш, брате мій...» / М. Гуць // Дивослово.- 1998.- № 5.- С. 7.

Вальнюк, Б. Історична повість Богдана Лепкого «Мотря»: хронологічна структура твору / Б. Вальнюк // Дивослово.- 1998.- № 1.- С. 3.

З позицій прекрасного: до 125-річчя від дня народження Богдана Лепкого // Дивослово.- 1997.- № 11.- С. 2.

Фасоля, А. Творчість Богдана Лепкого в школі / А. Фасоля // Дивослово.- 1995.- № 2.- С. 54.

Насмінчук, Г. Повість Богдана Лепкого «Крутіан» / Г. Насмінчук // Українська мова і література в школі.- 1993.- № 2.- С. 19.

Комаринець, Т. Твір європейського звучання / Т. Комаринець // Дзвін.- 1992.- № 11-12.- С. 154.

Про тетралогію Богдана Лепкого «Мазепа».

Лубківський, Р. Богданові Лепкому — in memoriam / Р. Лубківський // Дзвін.- 1991.- № 7.- С. 3.

Син золотого Полілля: до 50-річчя від дня смерті письменника // Дзвін.- 1991.- № 7.- С. 4.

Підбірка віршів та світлин поетів-молодомузівців до ювілею Богдана Лепкого.

Купчинський, Р. Жмут споминів про Богдана Лепкого / Р. Купчинський // Україна.- 1991.- № 14.- С. 12.

Горак, Р. Трагедія Богдана Лепкого / Р. Горак // Дзвін. - 1990.- № 10. - С. 71.

Творча спадщина Богдана Лепкого

Виповнюється 145 років від дня народження золотого сина Поділля, печального романтика-молодомузівця, невтомного робітника культури, страдника-скитальця — Богдана Лепкого.

За кількістю написаного в українській літературі він поступається лише Іванові Франкові. Загалом творча спадщина Богдана Лепкого складає понад 80 власних книг, у тому числі цикл романів «Мазепа», повісті, оповідання, казки, спогади, збірки віршів та поем, а також переклади, літературознавчі розвідки, статті літературного та мистецького спрямування.

Монументальні твори Богдана Лепкого, присвячені постаті гетьмана Івана Мазепи, традиційно називають трилогією, тому що вони за попереднім задумом автора мали складатися з трьох частин. Проте в процесі роботи цей задум розрісся, і письменник вже планував дев'ять томів цієї епопеї, чого, однак, не встиг здійснити. На світ з'явилося п'ять повістей про героїчне минуле українського народу та його мужнього гетьмана-ватажка.

Трилогія «Мазепа» становила 6 томів («Мотря» в 2 томах, «Не вбивай», «Батурин», «Полтава» в 2 томах).

Після неї була написана повість «З-під Полтави до Бендер», в якій головним героєм є гетьман Пилип Орлик. Першу частину цієї повісті Богдан Лепкий завершив незадовго до смерті, але видана вона була його братом Левком лише в 1955 році у Нью-Йорку. При тому Левко Лепкий сам дописав загублений кінець рукопису.

Другу частину «З-під Полтави до Бендер» та наступний, завершальний том про Войнаровського письменник не встиг здійснити,

що є значною втратою для української літератури й культури взагалі.

Лепкий, Б.С. Мотря: історична повість / Б.С.Лепкий.-К.:Дніпро,1992.-464с.

Головним героєм є український гетьман Іван Мазепа, кінцевою метою політики якого було утвердження державності України.

В цій книзі оповідається про кохання юної красуні Мотрі — дочки генерального судді Кочубея, пізніше страченого Мазепою, - і старіючого гетьмана. Дія відбувається на тлі важливих історичних подій.

Лепкий Б.С. Не вбивай. Батурин: історичні повісті / Б.С.Лепкий.-К.:Дніпро,1992.-535с.

Це — наступні твори з циклу повістей про І. Мазепу. Перша з них — «Не вбивай» - присвячена подіям, які зумовили страту Кочубея та Іскри. Друга - «Батурин» - оповідає про остаточний вибір Мазепа стати разом із шведами в боротьбі проти Петра I та про взяття царськими військами гетьманської столиці Батурина.

Лепкий, Б.С.

Полтава: історична повість / Б.С.Лепкий.-К.:Дніпро,1992.-487с.

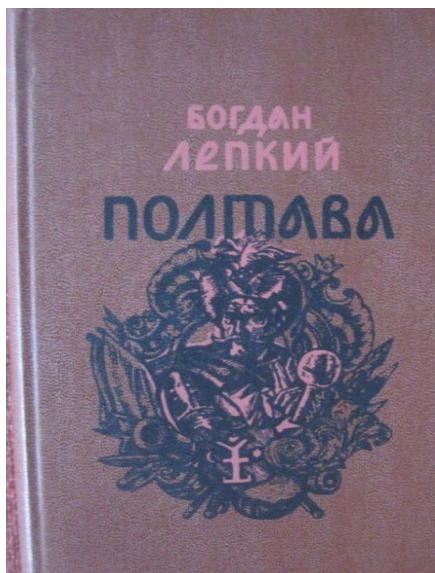
Ця повість є четвертою з циклу повістей про гетьмана Івана Мазепу.

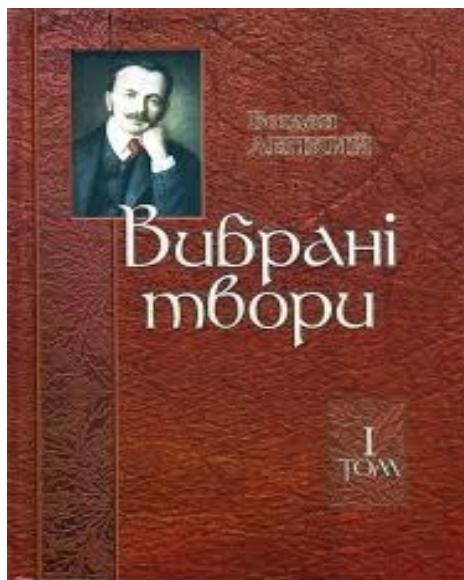
В ній хронологічно продовжено оповідь про життя і діяння славетного гетьмана часів Полтавської битви — до і після її завершення.

Лепкий, Б.С. 3-під Полтави до Бендер: історична повість /

Б.С. Лепкий.- К.: Дніпро, 1992.-266с.

Ця книжка завершує цикл повістей Богдана Лепкого про гетьмана Івана Мазепу. Опублікував її, вже після смерті автора, його брат Лев Лепкий, дописавши загублений кінець рукопису.

Лепкий, Б.С. Вибрані твори: в 3 т. / Б.С.Лепкий.-Тернопіль:Збруч,2006.

Т.1: Мотря: історична повість.- 400 с.

Т.2: Мотря: історична повість:продовження; Орли: історичне оповідання з років 1734 — 1750; Крутіж: історична повість; Оповідання.- 2006.- 400 с

Т.3: Не вбивай; Батурин: історичні повісті.- 2008.- 488 с.

Лепкий, Б. Казки: для молодшого та середнього шкільного віку / Б. Лепкий.- К.: Школа,2007.-188с.

В цій книжці вміщені казки «Цвіт щастя», «Мишка», мемуари «Казки мого життя», рекомендовані шкільною програмою з української літератури. Вона дасть змогу краще пізнати творчість Богдана Лепкого.

Сьогодні українському письменникові Богданові Лепкому після довгого і несправедливого замовчування повертається його чесне ім'я, а українській літературі — його твори. Поет, прозаїк, перекладач, літературознавець, видавець, він зробив вагомий внесок в історію рідної культури.

Богдан Лепкий починав у кінці XIX століття, під опікою І. Франка, а в надвечірню годину його привітав молодий Б.-І. Антонич віршем, що закінчується рядками:

Похилився поет над минулим,
доторкнувся до споминів струн.
Аж раптово над ним промайнуло
старосвітське: «Не весь я умру».

Ці слова можна повторити й сьогодні, коли творчість Богдана Лепкого знову приходить до нас. Коли письменнику повернуто його ім'я.

Укладач провідний бібліограф ІБВ ЦБ Стукаленко В.А.